

УДК 656.07

ОСОБЛИВОСТІ ТРАНСПОРТНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

Шкуматова Софія

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Наталія Чайка, к.іст.н., доц.

Ключові слова: транспортна система, транспортна інфраструктура, інфраструктурний індекс, транспортна стратегія, інтеграція.

Актуальність теми. Транспортна інфраструктура займає ключове місце в розвитку економіки. До введення воєнного стану в період останніх чотирьох років Україна впевнено втілювала широкий спектр реформ. Крім того, важливо наголосити: складові інфраструктури транспортного комплексу є головними елементами, що спроможні вивести нашу державу на новий рівень розвитку та модернізаційного оновлення.

Метою роботи є оцінка стану та рівня розвитку транспортної інфраструктури Донецької області.

Предмет дослідження: інфраструктурні складові різних видів транспорту Донецької області.

Ключові слова: транспортна інфраструктура, Донецька область, Донецький економічний регіон, Донецька залізниця, програма розвитку регіону, реконструкція доріг.

Донецька область представляє інтерес через свій досвід відновлення транспортної інфраструктури та забезпечення її функціонування в умовах ведення бойових дій.

Область розташована на південному сході межує із Запорізькою, Дніпропетровською, Харківською, Луганською та з Ростовською областю Росії. Площа області складає 26 517 км². Адміністративний центр – Донецьк. З червня 2014 р. – Маріуполь, з жовтня – Краматорськ.

Донецька область входить до Донецького економічного регіону, обслуговує розвинутий транспортний комплекс, який був найпотужнішим на сході. Перевезення вантажів забезпечує автомобільний, залізничний та морський транспорт; пасажирів – міський електричний, автомобільний, залізничний (до 2015 р. – авіаційний) транспорт. В умовах бойових дій 2014-2022 рр., втрати контролю над частиною території, а також руйнування ключових транспортно-логістичних зв'язків структура перевезення пасажирів та вантажів зазнала суттєвих змін.

Після часткової окупації регіон залишився без жодного функціонуючого аеропорту. Раніше діяли два аеропорти міжнародного значення: Донецький і Маріупольський. В області існує база для відновлення авіаційної інфраструктури, питання полягає в умовах безпеки і фінансуванні.

Область має вихід до Азовського моря. Важливе значення в транспортній системі регіону і забезпеченні підприємств має Маріупольський морський торговельний порт, який входить до четвірки провідних портів України. Це найбільший та найрозвинутіший порт Азовського моря, який називають «морськими воротами Донбасу» і має вплив на розбудову систем автомобільного та залізничного транспорту для транспортування вантажів.

Наразі в області відсутнє використання внутрішнього водного транспорту, хоча необхідні шляхи для цього мають. Основна водна артерія області – річка Сіверський Донець, яка охоплює майже всю східну частину країни і є популярним місцем відпочинку, тому може сприяти розвитку туризму в області.

Протяжність автомобільних доріг загального користування 8 058,8 км, з них місцевого значення 6 210,2 км (на території, підконтрольній Україні 4 578,4 км, на непідконтрольній 1 631,7 км). Пролягають 3 європейські автомобільні дороги: автошлях Е40, Е50, Е58, які співпадають з двома міжнародними транспортними коридорами. Це: транспортний коридор «Європа – Азія» (Дебальцеве – Ізварине), який на території Донеччини частково співпадає з дорогами М03 Київ – Харків – Довжанський та М-04 Знам'янка – Луганськ – Ізварине.

Довжина залізничних колій 2 396,8 км, експлуатаційна – 1 616,7 км (до окупації-2 927,6 км). Основними вантажами є вугілля, флюси, чорні метали, кокс, виробы металургійного комплексу, сіль. В області немає залізничних пунктів пропуску. Назрілими питаннями є проведення капітального ремонту колій, збільшення пропускної спроможності перегону Волноваха – Комиш Зоря, єдиного залізничного перегону, що з'єднує Маріупольський порт з іншими регіонами.

До 2014 р. в регіоні була розвинена мережа газопроводів у сполученні з Росією, існувало підприємство хімічної промисловості «Стірол», яке постачало на світовий ринок 3% аміаку. Значна частина інфраструктури була пошкоджена, або знищена в ході бойових дій, або знаходиться на окупованій території. В сучасний момент трубопровідний транспорт задовольняє в основному споживчі потреби населення газом.

Висновки: Стан інфраструктури транспорту на території Донецької області до початку бойових дій 2014 р. оцінювався як високий, в наступні роки він втрачав свої позиції, але залишався важливою складовою економіки регіону. До лютого 2022 р. сталися деякі зрушення в транспортній сфері, тому після закінчення війни буде позитивний досвід робіт по відновленню інфраструктури транспорту. З огляду на сучасні події, неможливо зробити остаточні висновки щодо стану та майбутнього розвитку транспортної інфраструктури регіону. По закінченню бойових дій відбудова займе не один рік, але питання в тому, коли вона почнеться. Втім варто вказати і на позитивний ефект: нова інфраструктура буде відновлюватися та розбудовуватися за сучасними європейськими стандартами.